

ΚΕΙΜΕΝΟ : Το κόνσεπτ, το πρότζεκτ, το μπάτζετ (διασκευή)

Του Νικου Γ. Ξυδακη

Θενξ μαν... Όταν τ' ακούω, μεταφράζω σιωπηρά: Ευχαριστώ, μάγκα μου. Ή: Ευχαριστώ, φιλάρα... Τα μεταφράσματα μου φαίνονται πιο αρρενωπά και χυμώδη, πιο άμεσα, πιο μοναδικά. Γιατί λοιπόν οι μάγκες έφηβοι τιτιβίζουν τα δικά τους greeklish; Ίσως γιατί κάθε γενιά χρειάζεται τη δική της ιδιόλεκτο, μια μυητική αργκό¹, προσωρινή, αναλώσιμη, φθαρτή, με ημερομηνία λήξεως. Η ιδιόλεκτος του «μαν» θα ξεθωριάσει με την είσοδό του σε ανώτερο σχολείο, με τη συμμόρφωσή του σε άλλες αργκό, ακαδημαϊκές ή επαγγελματικές, με την ένταξή του στα μαζικά υπερσύνολα της ενήλικης ζωής, της εργασίας.

Το ερώτημα παραμένει πάντως: Γιατί τα αγγλικά κατακλύζουν τον καθημερινό λόγο; Είναι αληθές ότι η γλωσσομάθεια έχει αυξηθεί γεωμετρικά τις τελευταίες δεκαετίες. Ο απόφοιτος λυκείου, ακόμη και χωρίς ιδιαίτερη επίδοση, θα διαβάξει και θα μιλάει αγγλικά ασυγκρίτως καλύτερα από τον ανάλογό του του '70, ακόμη και του '80. Μέγα μέρος των σπουδών διεξάγεται σε αγγλόφωνα σχολεία, προπτυχιακά ή μεταπτυχιακά. Μέγα μέρος των επαγγελματιών απαιτεί καλή γνώση ξένης γλώσσας. Το επικοινωνιακό περιβάλλον κατακλύζεται από ξένη γλώσσα: τηλεόραση, ταινίες, Διαδίκτυο, ποπ κουλτούρα.

Αρα η ένταξη στην ξένη γλώσσα, αγγλική εν προκειμένω, έρχεται αβίαστα, φυσικά. Όλα σε σπρώχνουν σε αυτή, γιατί να αντισταθείς; Στα μοντέρνα επαγγέλματα των πάσης φύσεως υπηρεσιών, της επικοινωνίας, της ρευστής τέχνης, η συνεννόηση διεξάγεται γύρω από λέξεις-φρέιξ5, ας πούμε, τις εξής τρεις: κόνσεπτ² πρότζεκτ³, μπάτζετ⁴. Εχω ένα κόνσεπτ για ένα πρότζεκτ, αλλά δεν μου βγαίνει το μπάτζετ. Όλη η δημιουργικότητα, όλη η εργασία, ο κόπος, η σκέψη, το σφρίγος, όλα συμποσούνται σε αυτό το τρίπτυχο δισύλλαβων.

Παίζουν ρόλο οι σπουδές; Ναι, ασφαλώς, αλλά πολύ σοβαρότερο ρόλο παίζει το διεθνές περιβάλλον της εργασίας, και η γενικευμένη ολιγογλωσσία των εταιρικών στελεχών. Στις μπίζνες δεν χρειάζονται καλά ελληνικά, δεν χρειάζεται καν γλώσσα, όλα διεξάγονται με στερεοτυπικές εκφράσεις και τυποποιημένες σκέψεις: αυτά κυκλοφορούν ως επικρατούσα αλήθεια.

Σοβαρό ρόλο παίζει και η ξеноμανία. Υπό τον συνοπτικό αυτό όρο εννοούνται διάφορα συμπλέγματα καθυστέρησης, μειονεξίας, οκνηρίας, μιμητισμού - ψυχολογικά και κοινωνικά. Σε περιβάλλον ασφυκτικά ομογενοποιημένο, κοσμοπολίτικο, ίδιο παντού, άοσμο, άχρωμο, «πολιτισμένο», η διατήρηση ιδιαίτερας ταυτότητας, ιδιομορφίας, ετεροχρωμίας, ντοπιολαλιάς, είναι δυσχερής, κοπιώδης, παράτολμη, ανεπιθύμητη εντέλει. Είναι ευκολότερο και ασφαλέστερο να ομοιάζεις, να κρύβεσαι ανάμεσα σε μυριάδες ομοιόχρωμους γκριζούς, γίνεσαι ευκολότερα αποδεκτός.

Το ποτάμι που μας περιέχει είναι ορμητικό και κοσμοπολίτικο⁶, με τρόπους καινούργιους. Αναμφίβολα. Η εγκατάλειψη της μητρικής γλώσσας όμως δεν είναι πρόοδος, είναι υποταγή και απώλεια ταυτότητας, είναι υπαρξιακή συρρίκνωση. Η γλώσσα δεν είναι μόνο εργαλείο, δεν είναι μόνο φόρμα, δεν είναι επικοινωνιακότητα, είναι νοητικό και αισθητικό συμβάν, είναι υλικότητα, είναι σχέση, κοινωνία. Πίσω από τη θρυμματισμένη γλώσσα των στελεχών και των μοδάτων, των τεχνοκρατών, τώρα πια και των πολιτικών, αναπτύσσεται μια αναλόγως, θρυμματισμένη σκέψη, ομοιόμορφη, ομοιόχρωμη, ομοιογενής, αδιάφορη, κολοβή, υποταγμένη. Υποταγμένη κυρίως.

Καθημερινή, 19- 09- 10

1 αργκό : η συνθηματική γλώσσα μιας κοινωνικής ομάδας

2 κόνσεπτ: ιδέα

3 :πρότζεκτ : πρόγραμμα

- 4 μπάτζετ : τα χρήματα . ο προϋπολογισμός
- 5 φετίχ : αντικείμενο λατρείας
- 6 κοσμοπολίτικο : διεθνιστικό

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Σε ποιο πρόβλημα αναφέρεται το παραπάνω άρθρο και ποιες είναι οι αιτίες που κατά το συγγραφέα «ενοχοποιούνται» γι' αυτό ;
2. Να αποδώσετε με ένα σύντομο τίτλο το περιεχόμενο της κάθε παραγράφου .
3. Να γράψετε μια παράγραφο 100 – 150 λέξεων με θέμα τις ανάγκες που ωθούν τους σημερινούς νέους στη γλωσσομάθεια.
4. «...Γιατί λοιπόν οι μάγκες έφηβοι τιτιβίζουν τα δικά τους greeklish; Ίσως γιατί κάθε γενιά χρειάζεται τη δική της ιδιόλεκτο, μια μνητική αγκά¹, προσωρινή, αναλώσιμη, φθαρτή, με ημερομηνία λήξεως .» : να σχολιάσετε το νόημα του αποσπάσματος από το κείμενο σε μια παράγραφο 80 – 100 λέξεων.
5. Ποιο είναι το συμπέρασμα του συγγραφέα στην τελευταία παράγραφο ; Να το συσχετίσετε και με το κείμενο « Ο εφιάλτης της Νέας Ομιλίας » του σχολικού βιβλίου, σελ. 31.
6. Στις επόμενες περιόδους του κειμένου
 - α) να χωρίσετε τις κύριες από τις δευτερεύουσες προτάσεις,
 - β) να βρείτε τα είδη της σύνδεσης
 - γ) να επισημάνετε τις δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις , καθώς και το συντακτικό τους ρόλο και
 - δ) να τις αντικαταστήσετε με ένα ουσιαστικό, χωρίς αλλαγή της σημασίας τους :
 - Είναι αληθές ότι η γλωσσομάθεια έχει αυξηθεί γεωμετρικά τις τελευταίες δεκαετίες.
 - Είναι ευκολότερο και ασφαλέστερο να ομοιάζεις, να κρύβεσαι ανάμεσα σε μυριάδες ομοιόχρωμους γκρίζους .